

10-22/1/1959.

Szigorúan titkos!

A MINISZTERIUM SZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

HK: 001/65. n. ut.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

1. számú UTASÍTÁSA -

Budapest, 1959. január 29.

A Belügyminisztérium Kollégiuma 1959 évi január 7-én megtárgyalta a Fejér megyei Rendőrfőkapitányság politikai nyomozó osztályának munkáját és az alábbiakat állapította meg:

I.

A politikai nyomozó osztály rendelkezésére álló adatokból megállapítható, hogy az ellenséges erők tevékenységének főiránya az 1958-as évben elsősorban aktív propaganda tevékenységben jelentkezett. Rendszeres volt a rémhirterjesztés, amelyet elsősorban a horthysta rendszer különböző exponensei, a volt fasiszta és burzsoá pártok aktivistái, egyes ellenséges beállítottságu értelmiségi személyek, valamint a népi demokratikus rendszerünkkel nyíltan szembenálló egyházi személyek és a volt szerzetes rendek tagjai követték el.

Az elmúlt év folyamán a megye területén 28 esetben jelent meg ellenséges tartalmu röplap, 24 esetben fordult elő rendszerünket gyalázó falfirkálás, 29 esetben történt állami és pártfunkcionáriusok névtelen levelek útján történő megfenyegetése. Bár a röpcédulák és falfirkálások elemzésének eredményeként szervezett ellenséges tevékenység nem mutatható ki, a megjelent röpcédulák szövegei egyes nyilas, fasiszta személyek tevékenységének az élénkülését mutatták.

Az osztály rendelkezésére álló operatív és egyéb adatok alapján megállapítható, hogy a tanári kar egyes tagjai, valamint az egyes középiskolákban tanuló diákifjúság sorában nacionalista, sovinszta gondolatokat terjesztenek.

Az ipar területén tapasztalható ellenséges tevékenység a gazdasági kártevésben, megalapozatlan beruházások eszközésében, indokolatlan selejtgyártásban mutatható ki.

A megyére az ellenséges elemek nagyszámu jelenléte a jellemző. 6.243 ellenséges beállítottságu személyt tartanak nyilván. Jelentős számu horthysta hivatásos katonatiszt

csendőr, nyilasvezető és különböző fasiszta és jobboldali pártvezető él a megye területén. 480 disszidens tért vissza a megyébe. A megyében élő római katolikus papság igen jelentős része szembenáll rendszerünkkel. Az rk. papság, valamint a volt szerzetesrendek tevékenysége, különösen Székesfehérváron és a falvakban igen aktív.

Az osztály birtokában lévő, s az ellenséges tevékenység tényeit, összefüggéseit bizonyító adatok értékeléséből azonban megállapítható, hogy a Politikai nyomozó osztály nem rendelkezik az ellenséges tevékenységet mélyen feltáró adatokkal, csupán a felszínen mutatkozó jelenségeket ismeri.

- 1./ A kémelhárítás vonalán nincsenek adataik az imperialista hirszerzőszervek tevékenységéről. A nyilvántartott 480 amnesztiás ellenőrzése rendkívül gyenge, közöttük ellenséges tevékenységre utaló adatokkal alig rendelkeznek. Annak ellenére, hogy a megyében nagyszámu szovjet objektum van, nem ismerik a szóbanforgó objektumok elleni ellenséges hirszerző törekvéseket.
- 2./ A belső elhárítás szempontjából jelentős kategóriák, csoportok tevékenységéről alig rendelkeznek adatokkal. Az osztály nem tudja kimutatni az egyes horthysta elemek tevékenységének jellegét, irányát módszereit. Ezen személyek közötti elemző munka rendkívül hiányos és gyenge. Az osztálynak még hozzávetőleges képe sincs arról, hogy a belső reakció különböző exponensei közül hányan folytathatnak aktív ellenséges tevékenységet.
 - a./ Nem ismerik a klerikális reakció nyíltan ellenséges elemeinek tevékenységét. Nem tudják, hogy különösen a volt szerzetes rendek tagjai hol helyezkednek el, munka és lakhelyeiken milyen tevékenységet folytatnak. Nem ismerik mélyebben, hogy a klerikális reakció milyen módszerek, eszközök, intézkedések felhasználásával igyekszik tömegbefolyását erősíteni. Alig rendelkeznek adatokkal arravonatkozóan, hogy az ifjúság között milyen méretű a klerikális reakció tevékenysége.
 - b./ A felszabadulás előtti és felszabadulás utáni fasiszta és jobboldali pártok vezetőiről és aktivistáiról számottevő adatai nem rendelkeznek.
 - c./ A megtörtént röpcédulaterjesztők, falfirkálók és névtelen levélírók ugyyszólván teljes mértékben felderítetlenek maradtak. Ennek következtében nem tudják kimutatni ezen ellenséges cselekmények mögött meghúzódó esetleges szervezett aknamunkát.
 - d./ Az ellenforradalom idején aktív tevékenységet kifejtett és jelenleg is ellenséges beállítottságu személyekről alig rendelkeznek adatokkal.

- 3./ A megye területén lévő ipari objektumokban alig van képük az ott dolgozó gyanús, osztályidegen személyek működéséről. Az ipari objektumokban lévő operatív helyzetet - beleértve különösen Sztálinvárost - rendkívül hiányosan ismerik.
- 4./ A falusi osztályellenesség tevékenységéről, valamint a mezőgazdaság szocialista szektorai ellen folyó ellenséges tevékenységről említésreméltó adataik nincsenek.

II.

A politikai nyomozó osztály ért el bizonyos eredményeket az ellenforradalmi erők felszámolásában. Ebben a munkában a politikai nyomozó osztály egész állománya aktívan és lelkesen résztvett.

Az ellenforradalmi bűncselekmények kivizsgálása után megkezdtek az ügynöki hálózat újászervezését. Felülvizsgálták 398 hálózati személyt és számos új beszervezéssel erősítették ügynökségüket. Rendszeresebb lett az ügynökséggel való foglalkozás. Szervezettebbekké váltak a találkozások, javult az ügynökség irányításának színvonala. 1958-ban 30 előzetes ellenőrző és 2 személyi dossziét nyitottak. Az ügyekben folyó feldolgozó munka lassu fejlődést mutat. Rendezték az ügynökség "B" és "M" dossziéit.

Az ellenforradalom nyílt erőinek felszámolása után azonban - miután az ellenséges elemek visszahúzódtak és tevékenységüket egyre konspiráltabban fejtik ki - az osztály munkája megtorpant, s azóta az egyhelyben topogás, s a rendkívül alacsony színvonalu operatív hálózati és feldolgozó munka a jellemző. Így pl.

- 1./ Az osztály hálózata sem mennyiségileg, sem minőségileg nem elegendő az állambiztonsági feladatok megoldására. A meglévő ügynökség hirszerző lehetősége egyrészt gyenge, másrészt a laza irányító, nevelő és ellenőrző munka következtében a meglévő ügynökség hirszerző lehetősége nincs maximálisan kihasználva.
 - a./ Az ügynökséggel való foglalkozás színvonala alacsony. Az operatív tisztek a kiadott feladatokat sablonosan és hiányosan kérik számon. Az ügynökségnek gyakran ötletszerűen adnak feladatokat, s nem kérik számon ezek végrehajtását. Az ügynökség eligazításának legfőbb problémája, hogy a feladat végrehajtásának módját nem beszélik meg és gyakran előfordul, hogy

egy-egy ügynök, vagy informátor 4-5 különböző jellegű feladatot is kap, amit nem tud elvégezni. Több esetben olyan feladatokat akarnak az ügynökséggel elvégeztetni, ami lebukáshoz vezet.

- b./ Nem kielégítő az ügynökök politikai-ideológiai nevelése. Ez különösen szembetűnően jelentkezik az értelmiség körében foglalkoztatott ügynökség tagjainál. Több olyan eset fordul elő, amikor az ügynök, politikai felfogása miatt nem őszinte tartózához. Ennek ellenére az operatív tisztek részéről nem folyik tervszerű politikai nevelő munka annak érdekében, hogy az ügynökség tagjait megnyerjék és mellénk állítsák.
 - c./ Az ügynöki találkozók konspirációja az esetek többségében nincs biztosítva. Különösen súlyos hiba, hogy az ügynöki találkozások jelentős részét a főkapitányság, vagy egyéb rendőri szerv épületében bonyolítják le.
- 2./ A hálózatépítésnél különösen súlyos következményként jelentkezett a meggondolatlan, ötletszerű, erőltetett, szamszerűségekre való törekvés. Emiatt az elmúlt évben alig tettek lépéseket afelé, hogy az ellenséges erők soraiba behatoljanak. A beszervezéseket nem a tervszerűség jellemzi, hanem akkor hajtanak végre beszervezést, ha rendelkeznek terhelő, vagy kompromittáló anyagokkal.
- a./ Súlyosan deformálódott az ügynöki munka Sztálinvárosban, valamint a megye néhány jelentős hadiüzemében. Igen jelentős üzemekben, mint pl. a Sztálinvárosi Vasműnél, Brömműnél, a Martin üzemben, a Székesfehérvári Vadásztölténygyár gyutacs üzemében, a pusztavámi bányákban, a Székesfehérvári Motorjavító Vállalat gépszerelő üzemében, vagy egyáltalán nincs, vagy egy-két hálózati személy működik.
 - b./ Az amnesztiások, valamint a 15 illegálisan hazatért személy között nem folyik felderítő munka. A szovjet objektumok biztosítására nem rendelkeznek kielégítő hálózattal. A szállodákban, éttermekben hálózati munka nem folyik.
 - c./ Az ellenforradalom előtt foglalkoztatott ügynökség tagjai közül 70 fő ezideig nem lett felülvizsgálva.
- 3./ A feldolgozás alatt álló ügyek jelentős része nem megalapozott. A dossziés ügyek többségében az előzetes adatok ellenőrzése nem lett gondosan végrehajtva. Több olyan ellenséges tevékenységre utaló jelzés fekszik el, amelyekben megfelelő ellenőrzés után ügydosszié nyitása látszik indokoltnak. Ezen jelzések ellenőrzése azonban elmaradt, ugyanakkor sok esetben kevésbé lényeges adatok alapján nyitottak ügydossziékat.

- a./ Az ipari elhárítás területén rendelkeznek ugyan az ellenséges tevékenységre határozottan mutató érdemleges jelzésekkel, a szóbanforgó ügyekben folyó munka azonban ellaposodott, az intézkedések elhúzódtak és sok esetben nem voltak célra-vezetők.
- b./ A kémelhárítás, a belső reakció, valamint a mezőgazdaság vonalán feldolgozó munka alig folyik. A felfektetett ügydossziékban előrehaladás nem tapasztalható.
- c./ Az operatív tisztek viszonya a feldolgozó munkához nem kielégítő. A vezetők nem ellenőrzik megfelelően a tervbevett intézkedések végrehajtását.

III.

A politikai nyomozó osztály alacsony színvonalu munkájáért elsősorban Arany László r. őrnagy osztályvezető elvtárs a felelős, aki nem tett megfelelő intézkedéseket az osztály operatív hálózati és feldolgozó munkájának megszervezésére. Ennek következtében az osztály munkája tervszerűtlenné vált. Az operatív helyzet, az ellenséges tevékenységre utaló adatok mély elemzésének elmulasztása, az operatív hálózati és feldolgozó munkát ötletszerűvé tette, nem voltak jól átgondolt elképzelések az ellenséges tevékenység mélyebb felderítésére és az államellenes bűnözők leleplezésére. A laza irányítás odavezetett, hogy egyes alosztályvezetők 1, 1 1/2 éven keresztül nem lettek beszámoltatva. Sok volt az osztályon az átszervezés, amely a munka dezorganizálásához vezetett.

- a./ Az osztály életét jellemző anarchikus helyzetet súlyosbította az osztályvezető és helyettese között kialakult ellentét, amely személyi viszályá fajult, s amely következtéppen az egész személyi állományra s az osztály egész munkájára kihatott. A belső személyi problémák következtében az ellenség elleni harc lényegesen csökkent. Az osztály egységének megbomlását tovább fokozta az a körülmény is, hogy Arany László r. őrnagy osztályvezető elvtárs nem tudott megszabadulni régi emberi hibáitól, amelynek következtében elidegenítette magától az osztály beosztottjainak jelentős részét.
- b./ Ahhoz, hogy az osztály munkája nem helyes irányban fejlődött, hogy az ellenség elleni harc, az elfajult személyeskedések miatt törést szenvedett, felelősség terhe-
li Sebestyén László r. ezredes főkapitány és Buckó Imre r. őrnagy osztályvezető helyettes elvtársakat is, akik nem léptek fel határozottan az általuk már hosszú idő óta észlelt fogyatékok megszüntetése érdekében,

- c./ Az osztályvezetés részéről az irányítás terén elkövetett mulasztások jelentősen kihatottak az alosztályvezetők irányító, segítő és ellenőrző munkájára is. Ennek következtében az alosztályvezetők maguk sem mutattak példát beosztottjaiknak. Nem volt részükről rendszeres beszámoltatás, ellenőrzés, az alosztály munkájának átfogó irányításával nem törődtek megfelelően. Az osztályon kialakult helyzetet a beosztottak jórésze fegyelmezetlen magatartásával, a munkához való rossz viszonyával súlyosbította.

IV.

A politikai nyomozó osztály munkájában meglévő hiányosságok megszüntetése érdekében Főkapitány elvtársat az alábbiakra

u t a s í t o m:

- 1./ A megyei rendőrfőkapitányság vezetője és a politikai nyomozó osztály vezetője a rendelkezésükre álló adatok alapján gondosan elemezzék és értékeljék a megye operatív helyzetét, az egyes ellenséges kategóriákban tapasztalható ellenséges tevékenység összefüggéseit a kém, szervezkedő, szabotázs, stb. tevékenységre utaló adatokat, s ennek eredményeként határozzák meg a hálózatépítő és a feldolgozó munka irányát, s ezen területeken fennálló hiányosságok kiküszöbölésére teendő konkrét intézkedéseket.

- a./ Az osztály operatív és feldolgozó munkájának éle elsősorban a kémek, szervezkedők, szabotőrök, diverzánsok és az ily cselekmények elkövetésével alaposan gyanúsítható személyek ellen irányuljon. Ugyanakkor a megtévesztett, vagy az ellenség által befolyásolt hozzánk közel álló személyek között alkalmazni kell a figyelmeztetés, illetve a bomlasztás módszerét.

A népi demokráciánkkal szembenálló ellenséges személyek között, annak érdekében, hogy az operatív munka eredményeként elsősorban a legaktívabb és a társadalomra nagy fokban veszélyes bűnözők kerüljenek letartóztatásra, differenciálni kell. Mind a vezetőknek, mind a beosztottaknak világosan kell látni, hogy az ellenségre elsősorban akkor tudnak csapásokat mérni, ha célirányos elemző munkával elsősorban a legaktívabbak közé behatolnak, s nem a kisjelentőségű ügyek feldolgozásával és a hozzánk közel állók közötti hálózati munkával foglalkoznak.

- b./ A hálózati operatív munka jelenlegi alacsony színvonalának a megjavítása végett biztosítani kell, hogy a hálózatépítés, vezetés, nevelés az operatív munka alapelveinek megfelelően történjen. Az alapelvek betartását valamennyi vezetőnek következetesebben meg kell követelni. Az ügyekben, valamint a legfontosabb jelzések ellenőrzésével foglalkozó ügynökök számára foglalkoztatási terveket kell készíteni. Fel kell mérni a foglalkoztatott ügynökség hirszerző lehetőségét, kapcsolatait, s arra kell törekedni, hogy az ügynökség tagjai maximálisan ki legyenek használva.
- c./ Biztosítani kell, hogy az operatív tisztek rendszeresen felkészüljenek a találkozásokra és a találkozások előtt átgondoltan tanulmányozzák az ügynököknek adandó feladatokat. Az ügynökség tartásában ki kell fejleszteni azt a munkástilust, amelynek lényege az ügynökség fejlődésével való rendszeres foglalkozás és törődés.
- d./ Az ügynökség foglalkoztatásánál ki kell küszöbölni a dekonspirációs lehetőségeket. Meg kell tiltani, hogy néhány rendkívüli eset kivételével az operatív tisztek a főkapitányság épületében, vagy más rendőrségi szervek körleteiben találkozzanak ügynökségükkel. E parancs megsebzőit felelősségre kell vonni. Az ügynökséggel való konspirált találkozások biztosítása végett Székesfehérváron, Sztálinvárosban és a járási székhelyeken fokozni kell a konspirált találkozási helyek számát.
- e./ A minőségi követelmények szigorú betartása mellett törekedni kell az ügynökség számszerű emelésére. Mint káros, helytelen módszert el kell vetni azt a gyakorlatot, hogy az operatív tisztek az operatív helyzettől, ügyektől, jelzésektől függetlenül, csupán számszerűsége törekedve, hajtanak végre beszerzéseket.
- f./ Kémelhárítás vonalán elsősorban az amnesztiások, a Nyugat-Németországba kitelepítettek itthonmaradt hozzátartozói közül kell a hálózati munkát megszervezni. Gondot kell fordítani a legális csatornák átfogására is.
- g./ A belső reakció elleni harc vonalán, a hálózatépítést süllyedő elsősorban a volt horthysta erőszakszervek tisztikara, a legreakciósabb egyházi személyek, a volt burzsoá pártok vezér-

kara között kell megszervezni. Biztosítani kell az illegális röpirat terjesztők, névtelen levélírók felderítését. Igen fontos feladatként kell tekinteni az ellenforradalomban aktivizálódott ellenséges személyek hálózati ellenőrzését.

- h./ Az ipari szabotázselhárítás vonalán, elsősorban a legérzékenyebb objektumokban, megfelelő műszaki felkészültségű ügynökséget kell szervezni. Különösen biztosítani kell az anyagi károk megelőzését. Az üzemekben meg kell szervezni az ellenforradalom alatt aktivizálódott ellenséges elemek ellenőrzését. Intézkedéseket kell tenni a fontos és főleg irányító szervezetekben az osztályidegen, ellenséges beállítottságú személyek eltávolítására. Eltávolításuk esetén biztosítani kell, hogy új munkahelyükön az illetékes operatív szervek tevékenységüket ismét megfigyelés alá vegyék.
 - i./ Meg kell határozni azokat az ipari létesítményeket, amelyek elsősorban számot tartanak az ellenséges hírszerző szervek érdeklődésére és ezekben az objektumokban speciális szakhálózattal biztosítani kell a nyugati hírszerző szervek behatolásának megállítását, illetve a már beépült ügynökeik leleplezését.
 - j./ Magasabb színvonalra kell emelni a megtörtént bűncselekmények, nendkívüli esetek kivizsgálásának és nyomozásának színvonalát. Az ilyen esetekben ha szükséges, a központi szervek segítségét is vegyék igénybe.
 - k./ A mezőgazdasági elhárítás vonalán tegyenek intézkedéseket a falusi osztályellenség elleni operatív munka megszervezésére. A megyei mezőgazdasági irányító szervezetekben magasképzettségű, jó hírszerző lehetőséggel rendelkező ügynökséget szervezzenek.
- 2./ Az ellenforradalom előtt foglalkoztatott és még ezideig felül nem vizsgált hálózati személyek felülvizsgálását 1959. június 30-ig fejezzék be.
- 3./ 1959 év első felében vizsgálják felül a feldolgozás alatt álló ügyeket. A felülvizsgálással egyidejűleg hozzanak döntést arról, hogy mely ügyekben indokolt a további feldolgozó munka, s melyeket kell bűncselekmény hiánya, vagy az elkövetett cselekmény csekély társadalmi veszélyessége miatt lezárni. Ugyanilyen módon gondosan elemezzék azokat a jelzéseket, amelyekre ugyan még nem nyitottak dossziét, de amelyeknek feldolgozása indokolt. A dosszié-

nyitás előtt a vezetők minden esetben győződjenek meg arról, hogy az operatív tisztek által javasolt ügydossziék felfektetése indokolt-e. Az osztály és alosztályvezetők közös erőfeszítéssel biztosítsák a fegyelmet. Ne engedjék meg, hogy az operatív terveket hónapokon keresztül indokolatlanul ne hajtsák végre.

a./ A nevelés és fegyelmezés minden eszközével maximálisan biztosítani kell, hogy az ügynökséget tartó operatív tisztek fő munkatevékenysége elsősorban az egyszerű munkában jelentkezzen és a mechanikus hálózattartói munka helyett elsősorban az ügynöki bizalmas nyomozás váljék napi elfoglaltságuk fő jellemzőjévé. Általában nem lehet olyan operatív tiszt, aki képességeinek megfelelően 1-2-3 szervezett ellenséges tevékenységre utaló jelzés egyszerű feldolgozásával nem foglalkozik.

b./ Fordulatot kell elérni az ügynöki feldolgozó munka színvonalában is. A jelentősebb ügyek és jelzések ellenőrzésénél célravezetőbb operatív kombinációkat kell alkalmazni. Meg kell oldani, hogy a legfontosabb 3-4 ügy feldolgozását gyakorlatilag az osztály vezetője és helyettese irányítsa.

4./ A megyei rendőrfőkapitányság vezetője tegyen intézkedéseket a politikai nyomozó osztály állományának erkölcsi-politikai megszilárdítására. A nevelés minden eszközével hasson oda, hogy személyi nézeteltérések az ellenség elleni harcot ne tompíthassák. Meg kell szervezni minden szinten a vezetők beszámoltatását, ellenőrzését, nevelését és ha szükséges, határozott intézkedésekkel küszöböljék ki a fejlődést zavaró körülményeket.

5./ Tekintettel arra, hogy Arany László osztályvezető elvtárs a politikai nyomozó osztály munkáját megfelelően irányítani nem tudta, vezetése alatt türehtetlen fegyelmi állapot keletkezett, aminek következtében az ellenség elleni harc jelentős károkat szenvedett, ezért

A r a n y László r. őrnagy elvtársat
osztályvezetői beosztásából l e v á l t o m.

Parancsomat a főkapitányság politikai nyomozó osztálya vezetői és beosztottai előtt megfelelő mértékben ismertetni kell.

A vezetőkre vonatkozó személyi részt csak a vezetők előtt kell ismertetni.

A parancsban foglaltak végrehajtásáról 1959. december 30-án a Megyei Rendőrfőkapitányság Vezetője írásban te-
gyen jelentést.

Biszku Béla sk.
belügyminiszter.

Kapják: Miniszterhelyettes elvtársak,
Politikai Nyomozó Főosztály vezetője,
helyettese, osztályvezetői, felügye-
leti csoport,
Személyzeti Osztály vezetője,
Megyei /budapesti/ rendőrfőkapitányok
és politikai nyomozó helyetteseik.